

PM**2023-05-26**

Dnr: 2023-01827

Stödnivåer enligt Formas stödordning

Av Formas stödordning¹ framgår att Formas kan bevilja statsstöd enligt ett antal **stödgrunder** (dvs. bestämmelser) i den allmänna gruppundantagsförordningen (GBER) samt stöd av mindre betydelse enligt den s.k. de minimis-förordningen.²

Stödberättigande kostnader är det underlag som man utgår ifrån när man beräknar hur mycket stöd någon kan få. Vilka kostnader som är stödberättigande framgår av respektive stödgrund.

Vilken **stödnivå** som kan beviljas framgår också av respektive stödgrund och beror ibland på storleken³ på verksamheten:

- *Små företag* sysselsätter mellan 10 och 49 personer och har en omsättning eller balansomslutning som inte överstiger 10 miljoner euro per år
- *Medelstora företag* sysselsätter mellan 50 och 249 personer och har en omsättning om högst 50 miljoner euro eller en balansomslutning om högst 43 miljoner euro per år
- *Stora företag* sysselsätter fler än 250 personer och har en högre omsättning eller balansomslutning än medelstora företag

Om stödet överskrider vissa angivna **tröskelvärden** får inte GBER tillämpas.⁴ Stödet behöver i så fall notifieras till EU-kommissionen.

Denna PM innehåller

- En tabell över maximala stödnivåer för respektive stödgrund, i förhållande till verksamhetens storlek
- Mer information om respektive stödgrund – vad stödet får gå till, stödberättigande kostnader, stödnivå och tröskelvärde

¹ Förordning (2017:195) om stöd till forskning och utveckling samt innovation inom miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas stödordning)

² Kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget (GBER) respektive Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse (de minimis).

³ GBER art. 2.2 och 2.24 samt bilaga 1. Se även Kommissionens rekommendation av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag (2003/361/EG) och EU-kommissionens Användarhandledning om definitionen av SMF-företag.

⁴ GBER art. 4

Tabell över stödnivåer

Tabellen anger maximalt tillåten stödnivå – per stödmottagare – i procent av de totala stödberättigande kostnaderna.

De angivna procentsatserna får inte överskridas. Formas kan besluta om en annan, lägre stödnivå.

Rättslig grund (stödgrund)	Verksamhetens storlek		
	Liten	Medelstor	Stor
GBER art. 18	50		
GBER art. 25 - grundforskning - industriell forskning - experimentell utveckling - genomförbarhetsstudier * den högre nivån får användas under vissa förutsättningar (se nedan)	100 70/80* 45/60* 70	100 60/75* 35/50* 60	100 50/65* 25/40* 50
GBER art. 26	50		
GBER art. 27 - investeringsstöd - driftstöd	50 50		
GBER art. 28 * den högre nivån får användas under vissa förutsättningar (se nedan)	50/100*		
GBER art. 29 * stöd till stora företag endast under vissa förutsättningar (se nedan)	50	50	15*
GBER art. 30	100		
Stöd av mindre betydelse	100		

Stöd till konsulttjänster för små och medelstora företag (GBER art. 18)

Vad stödet får gå till. Konsulttjänster till förmån för små och medelstora företag. Tjänsterna får inte vara av ett fortlöpande eller periodiskt återkommande slag och de får inte ingå i företagets ordinarie driftskostnader, såsom rutinmässig skatterådgivning, regelbunden juridisk rådgivning eller annonskostnader.

Stödberättigande kostnader. Kostnaderna för konsulttjänster som tillhandahålls av utomstående konsulter.

Stödnivå. Maximalt 50 % av de stödberättigande kostnaderna.

Tröskelvärde. 2 miljoner euro per stödmottagare per projekt.

Stöd till forsknings- och utvecklingsprojekt (GBER art. 25)

Vad stödet får gå till. Forsknings- och utvecklingsprojekt som i sin helhet ingår i en eller flera av följande kategorier:

Grundforskning är experimentellt eller teoretiskt arbete som i första hand syftar till att förvärva ny kunskap om de grundläggande orsakerna till fenomen och iakttagbara fakta, och som inte syftar till någon direkt kommersiell tillämpning eller användning.⁵

Industriell forskning är planerad forskning eller kritisk analys, som syftar till att förvärva ny kunskap och nya färdigheter för att utveckla nya produkter, processer eller tjänster, eller för att markant förbättra befintliga produkter, processer eller tjänster. Detta inbegriper skapandet av komponenter som utgör delar av komplexa system, och kan inbegripa byggande av prototyper i laboratoriemiljö eller i en miljö med simulerade gränssnitt till befintliga system och till pilotverksamhet, om detta är nödvändigt för den industriella forskningen, särskilt för allmän teknikvalidering.⁶

Experimentell utveckling är att förvärva, kombinera, forma och använda befintliga vetenskapliga, tekniska, näringslivsmässiga och andra relevanta kunskaper och färdigheter med syftet att utarbeta nya eller förbättrade produkter, processer eller tjänster. Detta kan också inbegripa t.ex. verksamheter som syftar till konceptuell definition, planering och dokumentation av nya produkter, processer eller tjänster.

Experimentell utveckling kan inbegripa utformning av prototyper, demonstration, pilotarbete, testning och validering av nya eller förbättrade produkter, processer eller tjänster i miljöer som motsvarar realistiska driftförhållanden, där det primära syftet är att göra ytterligare tekniska förbättringar på de produkter, processer eller tjänster som ännu inte är fasta. Detta kan omfatta utveckling av en kommersiellt användbar prototyp eller ett pilotarbete som med nödvändighet är den slutliga kommersiella produkten och som är alltför dyr att producera för att endast användas för demonstration och utvärdering.

⁵ GBER art. 2.84

⁶ GBER art. 2.85

Experimentell utveckling inbegriper inte rutinmässiga eller återkommande ändringar av befintliga varor, tillverkningsmetoder, tillverkningsprocesser, tjänster eller andra pågående verksamheter även om dessa ändringar kan innebära förbättringar.⁷

Genomförbarhetsstudier är utvärdering och analys av potentialen för ett projekt som syftar till att stödja beslutsprocessen genom att objektivt och rationellt avslöja projektets starka och svaga sidor, möjligheter och risker samt att identifiera de resurser som krävs för att genomföra det, och slutligen utsikterna för att projektet blir en framgång.⁸

Stödberättigande kostnader. Personalkostnader, kostnader för instrument och utrustning samt byggnader och mark, kostnader för kontraktsforskning, kunskap, patent och konsulttjänster samt andra allmänna omkostnader och andra driftskostnader. För genomförbarhetsstudier är kostnaderna för studien stödberättigande.⁹

Stödnivå. Se tabellen ovan. Stödnivåerna för industriell forskning och experimentell utveckling får höjas med vissa angivna procentsatser – upp till en högsta tillåten stödnivå på 80 % av de stödberättigande kostnaderna – dels beroende på verksamhetens storlek, dels om ett av följande villkor är uppfyllt:

- Projektet omfattar faktiskt samarbete
 - mellan stödmottagare av vilka minst en är ett litet eller medelstort företag, eller genomförs i minst två medlemsstater, eller i en medlemsstat och i ett land som är avtalslutande part i EES-avtalet, och ingen enda stödmottagare står för mer än 70 % av de stödberättigande kostnaderna, eller
 - mellan ett företag och en eller flera organisationer för forskning och kunskapsspridning, om den senare står för minst 10 % av de stödberättigande kostnaderna och har rätt att offentliggöra sina egna forskningsresultat.
- Resultaten av forskningsprojektet får omfattande spridning genom konferenser, offentliggörande, öppna databaser eller gratis eller öppen programvara.

Faktiskt samarbete definieras som samarbete mellan minst två oberoende parter för utbyte av kunskap eller teknik eller för att uppnå ett gemensamt mål baserat på arbetsdelning, varvid parterna gemensamt definierar räckvidden för samarbetsprojektet, bidrar till dess genomförande och delar dess risker och resultat. En eller flera parter kan stå för hela kostnaden för projektet och därmed befria andra parter från de ekonomiska riskerna med projektet. Kontraktsforskning och tillhandahållande av forskningstjänster betraktas inte som samarbetsformer.¹⁰

Organisation för forskning och kunskapsspridning definieras som en enhet (såsom universitet eller forskningsinstitut, tekniköverföringsorgan, innovationsmäklare, forskningsinriktade fysiska eller virtuella gemensamma enheter), oberoende av dess rättsliga status (om den omfattas av offentlig-rättslig eller privaträttslig lagstiftning) eller finansieringssätt, vars främsta syfte är att bedriva oberoende grundforskning, industriell forskning eller experimentell utveckling, eller att sprida resultaten av sådan verksamhet genom undervisning, offentliggörande eller kunskapsöverföring.

⁷ GBER art. 2.86

⁸ GBER art. 3.87

⁹ GBER art. 25.3 och 25.4. Se PM Kostnader Formas finansierar med stödordningen (dnr 2023-01891) för mer information om vilka kostnader som är stödberättigande när Formas beviljar medel med stöd av GBER art. 25.

¹⁰ GBER art. 2.90

Om en sådan enhet även bedriver ekonomisk verksamhet måste finansieringen, kostnaderna och intäkterna av den ekonomiska verksamheten redovisas separat. Företag som kan utöva ett avgörande inflytande över en sådan organisation, till exempel i egenskap av aktieägare eller medlemmar, får inte ha företräde till de resultat som organisationen uppnår.¹¹

Tröskelvärde. Olika kategorier har olika tröskelvärden:

- Grundforskning – 40 miljoner euro per stödmottagare per projekt
- Industriell forskning – 20 miljoner euro per stödmottagare per projekt
- Experimentell utveckling – 15 miljoner euro per stödmottagare per projekt
- Genomförbarhetsstudier – 7,5 miljoner euro per studie

Investeringsstöd till forskningsinfrastruktur (GBER art. 26)

Vad stödet får gå till. Stöd till byggande eller uppgradering av forskningsinfrastruktur som utför ekonomisk verksamhet.

Om en forskningsinfrastruktur bedriver både ekonomiska och icke-ekonomiska verksamheter ska finansieringen, kostnaderna och intäkterna för varje typ av verksamhet redovisas separat på grundval av konsekvent tillämpade och objektivt försvarbara principer för kostnadsredovisning.

Det pris som tas ut för drift eller användning av infrastrukturen ska motsvara marknadspriset.

Tillträdet till infrastrukturen ska vara öppet för flera användare och beviljas på ett transparent och icke-diskriminerande sätt. Företag som har finansierat minst 10 % av investeringskostnaderna för infrastrukturen kan beviljas förmånstillträde på fördelaktigare villkor. För att undvika överkompensation ska sådant tillträde stå i proportion till företagets bidrag till investeringskostnaderna och dessa villkor ska göras tillgängliga för allmänheten.

Om en forskningsinfrastruktur tar emot offentlig finansiering för både ekonomisk och icke-ekonomisk verksamhet ska medlemsstaterna införa regler om övervakning och om återbetalning för att se till att den tillämpliga stödnivån inte överskrids som en följd av att den ekonomiska verksamhetens andel ökar jämfört med den situation som förutsågs vid den tidpunkt då stödet beviljades.

Forskningsinfrastruktur definieras som anläggningar, resurser och därmed sammanhängande tjänster som forskarsamhället använder för att genomföra forskning inom sina respektive områden; denna definition omfattar vetenskaplig utrustning och forskningsmaterial, kunskapsbaserade resurser såsom samlingar, arkiv eller strukturerad vetenskaplig information, informations- och kommunikationsteknikbaserade infrastrukturer såsom Grid, databehandling, program och kommunikationer samt alla andra unika medel som är nödvändiga för att bedriva forskning. Dessa infrastrukturer kan finnas på en enda plats eller vara utspridda (dvs. utgör ett organiserat resursnät) i enlighet med artikel 2 a i rådets förordning (EG) nr 723/2009 av den 25 juni 2009 om gemenskapens rättsliga ram för ett konsortium för europeisk forskningsinfrastruktur (Eric-konsortium).¹²

¹¹ GBER art. 2.83

¹² GBER art. 2.91

Stödberättigande kostnader. Kostnader för investeringar i immateriella och materiella tillgångar.

Stödnivå. Maximalt 50 % av de stödberättigande kostnaderna.

Tröskelvärde. 20 miljoner euro per infrastruktur.

Stöd till innovationskluster (GBER art. 27)

Vad stödet får gå till. Stöd till innovationskluster, som bara kan beviljas den juridiska person som bedriver innovationsklustret (klusterorganisationen). Stöd kan beviljas i form av:

- investeringsstöd för uppförande eller uppgradering av innovationskluster
- driftstöd (för högst 10 år)

Tillträdet till klustrens lokaler, anläggningar och verksamheter ska vara öppet för flera användare och beviljas på ett transparent och icke-diskriminerande sätt. Företag som har finansierat minst 10 % av innovationsklustrets investeringskostnader får beviljas förmånstillträde på fördelaktigare villkor. För att undvika överkompensation ska sådant tillträde stå i proportion till företagets bidrag till investeringskostnaderna och dessa villkor ska göras tillgängliga för allmänheten.

Avgifterna för att använda klustrets anläggningar och delta i klustrets verksamhet ska motsvara marknadspriserna eller återspegla kostnaderna för användning eller deltagande.

Innovationskluster definieras som strukturer eller organiserade grupperingar av oberoende parter (såsom innovativa nystartade företag, små, medelstora och stora företag, forskningsinstitut, organisationer för kunskapsspridning, icke-vinstdrivande organisationer och andra relaterade ekonomiska aktörer) som är avsedda att stimulera innovativ verksamhet genom att främja intensiv samverkan, gemensam användning av utrustning och kunskapsutbyte och genom att bidra effektivt till kunskapsöverföring, nätverksbyggande, informationsspridning och samarbete mellan företagen och de andra organisationerna i klustret.¹³

Stödberättigande kostnader.

- Investeringsstöd – kostnaderna för investeringar i immateriella och materiella tillgångar
- Driftstöd – personal- och administrationskostnader (inbegripet allmänna omkostnader) som avser:
 - a) Aktivering av klustret för att underlätta samarbete, informationsutbyte och tillhandahållande eller kanalisering av specialiserade och kundanpassade stödtjänster för företag.
 - b) Marknadsföring av klustret för att höja nya företags eller organisationers deltagande och för att öka synligheten.
 - c) Förvaltning av klustrets utrustning. Organisering av utbildningsprogram, seminarier och konferenser för att stimulera kunskapsutbyte, nätverksbyggande och gränsöverskridande samarbete.

Stödnivå.

¹³ GBER art. 2.92

- Investeringstöd – maximalt 50 % av de stödberättigande kostnaderna
- Driftstöd – maximalt 50 % av de totala stödberättigande kostnaderna under den period då stödet beviljas

Tröskelvärde. 7,5 miljoner euro per kluster.

Innovationsstöd till små och medelstora företag (GBER art. 28)

Vad stödet får gå till. Innovationsstöd till små och medelstora företag.

Stödberättigande kostnader.

- a) Kostnader för att anskaffa, validera och försvara patent och andra immateriella tillgångar.
- b) Kostnader för utstationering av högkvalificerad personal från en organisation för forskning och kunskapsspridning eller ett stort företag, som arbetar med forskning, utveckling och innovation i en nyinrättad funktion inom det stödmottagande företaget och som inte ersätter annan personal.
- c) Kostnader för innovationsrådgivningstjänster och innovationsstödjande tjänster.

Högkvalificerad personal definieras som personal med en examen från eftergymnasial utbildning och minst fem års relevant yrkeserfarenhet, vilket även kan omfatta doktorandstudier.¹⁴

Innovationsrådgivningstjänster definieras som rådgivning, bistånd och utbildning på områdena kunskapsöverföring, förvärv, skydd och utnyttjande av immateriella rättigheter samt användning av standarder och föreskrifter som de omfattas av.¹⁵

Innovationsstödjande tjänster definieras som tillhandahållande av kontorslokaler, databaser, bibliotek, marknadsundersökningar, laboratorier, kvalitetsmärkning, testning och certifiering i syfte att utveckla effektivare produkter, processer eller tjänster.¹⁶

För definitionen av *Organisation för forskning och kunskapsspridning* se avsnittet om GBER art. 25.

Stödnivå. Maximalt 50 % av de stödberättigande kostnaderna.

I det särskilda fallet med stöd för innovationsrådgivningstjänster och innovationsstödjande tjänster kan stödnivån höjas upp till 100 % av de stödberättigande kostnaderna, under förutsättning att det totala stödbeloppet för innovationsrådgivningstjänster och innovationsstödjande tjänster inte överstiger 200 000 euro per företag under en treårsperiod.

Tröskelvärde. 5 miljoner euro per stödmottagare per projekt.

Stöd till processinnovation och organisationsinnovation (GBER art. 29)

Vad stödet får gå till. Stöd till processinnovation och organisationsinnovation.

Stöd till stora företag ska anses vara förenligt med den inre marknaden endast om de faktiskt samarbetar med små och medelstora företag inom den understödda verksamheten och om de

¹⁴ GBER art. 2.93

¹⁵ GBER art. 2.94

¹⁶ GBER art. 2.95

samarbetande små och medelstora företagen står för minst 30 % av de totala stödberättigande kostnaderna.

Organisationsinnovation definieras som genomförande av en ny organisationsmetod i ett företags affärsmetoder, arbetsplatsorganisation eller förbindelser utåt, men inte ändringar som baseras på organisationsmetoder som redan används inom företaget, ändrad ledningsstrategi, sammanslagningar och förvärv, upphörande med en process, allmänt utbyte eller utvidgning av kapitalet, förändringar som uteslutande beror på ändrade faktorpriser, anpassning, regelbundna säsongsanpassningar eller andra cykliska anpassningar samt handel med nya eller väsentligt förbättrade produkter.¹⁷

Processinnovation definieras som genomförande av en ny eller väsentligt förbättrad produktions- eller framtagningsslagning (inklusive betydande förändringar av teknik, utrustning eller programvara), exklusive smärre förändringar eller förbättringar, förbättrade produktions- eller tjänstemöjligheter genom att tillverknings- eller logistiksystem införs som i hög grad liknar dem som redan används, upphörande med en process, allmänt utbyte eller utvidgning av kapitalet, förändringar som uteslutande beror på ändrade faktorpriser, anpassning, regelbundna säsongsanpassningar eller andra cykliska anpassningar, samt handel med nya eller väsentligt förbättrade produkter.¹⁸

Stödberättigande kostnader.

- a) Personalkostnader.
- b) Kostnader för instrument, utrustning, byggnader och mark i den utsträckning och under den tid som de används för projektet.
- c) Kostnader för kontraktsforskning, kunskap och patent som köps eller licensieras från externa källor på marknadsmässiga villkor.
- d) Andra allmänna omkostnader och andra driftskostnader, inklusive kostnader för materiel, förrådsartiklar och liknande produkter, som uppkommit som direkt följd av ett projekt.

Stödnivå. Maximalt 15 % av de stödberättigande kostnaderna för stora företag och 50 % av de stödberättigande kostnaderna för små och medelstora företag.

Tröskelvärde. 7,5 miljoner euro per stödmottagare per projekt.

Stöd till forskning inom fiskeri- och vattenbrukssektorn (GBER art. 30)

Vad stödet får gå till. Forskning och utveckling inom fiskeri- och vattenbrukssektorn, som är av intresse för samtliga företag inom den berörda sektorn eller delsektorn.

Stödet ska beviljas direkt till en organisation för forskning och kunskapspridning och får inte omfatta direkt beviljande av icke-forskningsrelaterat stöd till ett företag som producerar, bearbetar eller saluför fiskeri- eller vattenbruksprodukter.

Före dagen för inledandet av det understödda projektet ska följande information offentliggöras på internet:

- a) Information om att det understödda projektet kommer att genomföras.

¹⁷ GBER art. 2.96

¹⁸ GBER art. 2.97

- b) Målen för det understödda projektet.
- c) Ungefärligt datum för offentliggörande av de förväntade resultaten av projektet och platsen för deras offentliggörande på internet.
- d) En angivelse av att resultaten av det understödda projektet kommer att hållas tillgängliga kostnadsfritt för alla företag som är verksamma inom den berörda sektorn eller delsektorn

Resultatet av det understödda projektet ska göras tillgängligt på internet från och med projektets slutdatum eller från och med den dag då eventuella uppgifter om dessa resultat ges till medlemmar i en viss organisation, beroende på vilket som infaller först. Resultaten ska hållas tillgängliga på internet i minst fem år från och med det understödda projektets slutdatum.

För definitionen av *Organisation för forskning och kunskapspridning* se avsnittet om GBER art. 25.

Stödberättigande kostnader. Samma som enligt GBER art. 25 (se ovan).

Stödnivå. Maximalt 100 % av de stödberättigande kostnaderna.

Tröskelvärde. GBER anger inget tröskelvärde.

Stöd av mindre betydelse (de minimis / försumbart stöd)

Vad stödet får gå till. Stöd inom alla sektorer, med undantag för fiske, vattenbruk och jordbruk. Stöd av mindre betydelse får inte gå till:

- företag verksamma inom fiske- och vattenbrukssektorn¹⁹
- företag verksamma inom primärproduktion av jordbruksprodukter
- företag verksamma inom sektorn för bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter, i vissa angivna fall²⁰

Nytt stöd av mindre betydelse får inte beviljas om takbeloppet (se nedan) skulle överskridas.

Stödberättigande kostnader. Egentligen ingen begränsning av kostnadsslag, men Formas accepterar som huvudregel endast samma kostnader som enligt GBER art. 25.²¹

Stödnivå. Maximalt 100 % av kostnaderna.

Takbelopp. 200 000 euro per företag under en period av tre beskattningsår (ett lägre belopp gäller för företag som utför godstransporter på väg för annans räkning). Allt stöd av mindre betydelse till en koncern läggs ihop.²²

¹⁹ Vilken verksamhet som avses framgår av de minimis-förordningen art. 1.1 a (hänvisning till EU-förordning nr 104/2000).

²⁰ Se definitioner av *jordbruksprodukter*, *bearbetning av jordbruksprodukter* och *saluföring av jordbruksprodukter* i de minimis-förordningen art. 2.1.

²¹ Se PM Kostnader Formas finansierar med stödordningen (dnr 2023-01891) för mer information om vilka kostnader som är stödberättigande när Formas beviljar medel med stöd av förordningen om stöd av mindre betydelse.

²² Se definitionen av *ett enda företag* i de minimis-förordningen art. 2.2.